

ZAPISNIK 3. seje Nacionalne skupine deležnikov za digitalni evro

Datum in čas seje: 18. 9. 2024, od 13:00 do 14:30

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Marko Pahor (predsedujoči Nacionalni skupini deležnikov za digitalni evro – NSD digitalni evro), Dean Čerin (Trgovinska zbornica Slovenije), Urška Kos (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o), Tanja Piškur (Zveza potrošnikov Slovenije; prisotna pri 1., 2. in 3. točki seje), Nikolina Prah (Ministrstvo za finance), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije; prisotna pri 1., 2. in 3. točki seje).

Ostali prisotni: Kristina Valenčič (Ministrstvo za digitalno preobrazbo), Simon Anko, Eva Antloga, Martin Pezdir in Anja Rijavec Uršej (vsi Banka Slovenije).

Odsotni člani: Andreja Kert (Državni zbor Republike Slovenije – Odbor za finance), Aida Kamišalić Latifć (Ministrstvo za digitalno preobrazbo).

Dnevni red:

1. Uvodni nagovor in potrditev dnevnega reda
2. Pregled globalnega razvoja CBDC
3. Napredek projekta Digitalni evro
4. Digitalni evro brez spletne povezave
5. Tour de table
6. Razno
7. Zaključek

1. Uvodni nagovor in potrditev dnevnega reda

Predsedujoči **M. Pahor** je uvodoma pozdravil prisotne in predstavil dnevni red.

M. Pahor je podal nekaj informacij o napredku Evrosistemovega projekta Digitalni evro. Znotraj tega trenutno poteka tudi obravnava tehničnega pravilnika, za katerega se do sredine naslednjega leta pričakuje končno verzijo. Delovna skupina Evrosistema na visoki ravni za digitalni evro, katere član je tudi sam, je obravnavala izbiro ponudnikov, ki bi lahko razvili tehnične komponente digitalnega evra, ter je bila razdeljena v dva sklopa, in sicer na interni poziv in javni razpis.

A. Rijavec Uršej je dodala, da zakonodajni postopek glede predloga Uredbe o uvedbi digitalnega eura poteka v okviru pogajanj v Svetu EU, **N. Prah** pa je dodala, da digitalni evro ni ena od prioritet Madžarske kot predsedujoče Svetu EU, nenazadnje Madžarska še ni članica euroobmočja.

M. Pahor je povedal, da se je udeležil mednarodne konference na temo centralnobančnih digitalnih valut (CBDC), kjer se je veliko govorilo o digitalni valuti kot ekvivalentu gotovini in o plačevanju brez internetne povezave.

Sklep 1: NSD za digitalni evro je potrdil dnevni red 3. seje NSD digitalni evro.

2. Pregled globalnega razvoja CBDC

E. Antloga je predstavila Pregled globalnega razvoja CBDC.

N. Prah je vprašala, kako ECB razmišlja glede čezmejnih plačil z digitalnim evrom, in ali želi pristopiti h kakšnemu mednarodnemu projektu na področju čezmejnih plačil s CBDC, ki so bili danes predstavljeni.

M. Pezdir je odgovoril, da želi Evrosistem uporabo digitalnega evra naprej omogočiti v evrskem območju, kljub temu pa razmišlja tudi naprej, kako na preprost način nagraditi čezmejna plačila, primarno znotraj Evropskega gospodarskega prostora. **M. Pahor** je dodal, da je platforma Digitalni evro zamišljena kot multivalutna (podobno kot TIPS). Čezmejna plačila (tj. plačila v različna monetarna območja) z digitalnim evrom bi se lahko izvajala na podoben način kot v TIPS, a odločitve glede tega

še ni. **A. Rijavec Uršej** je dodala, da se digitalni evro vključuje v širšo sliko tudi privatnih iniciativ, G7 ima globalni dolgoročni načrt, kako čezmejna plačila narediti bolj učinkovita.

D. Čerin je vprašal, zakaj ZDA zaostajajo in kako to vpliva na digitalni evro. **M. Pahor** je odgovoril, da ZDA nimajo prave potrebe oz. primera uporabe za uvedbo CBDC. Poleg tega je v ZDA zelo močan zasebni bančni sektor. **S. Anko** je dodal, da se motivi držav razlikujejo, dolar je globalno dovolj močan, zato ZDA ne iščejo dodatnega aduta, ki bi vabil uporabnike v uporabo te valute, v EU pa ni vseevropske plačilne sheme, odvisni smo od dveh globalnih kartičnih shem, ki nimata svojega sedeža v EU, s čimer se izpostavljammo strateškemu tveganju.

T. Piškur je vprašala, ali se Evrosistem uči iz izkušenj drugih držav, kjer je digitalna valuta že bila uvedena oz. kjer je digitalna valuta še v pilotni fazi, vendar stopnja sprejetosti ostaja nizka. **S. Anko** je odgovoril, da prav zato projekt Digitalni evro še ni zaključen, ker želimo digitalni evro oblikovati tako, da bo med uporabniki širše sprejet.

Sklep 2: NSD za digitalni evro se je seznanil s pregledom globalnega razvoja CBDC.

3. Napredek projekta Digitalni evro

M. Pezdir je predstavil napredek projekta Digitalni evro.

T. Piškur je vprašala, kaj je razlika med zasebnostjo, ki je primerljiva zasebnosti pri plačevanju z gotovino in anonimnostjo. **M. Pezdir** je odgovoril, da je v predlogu Uredbe o uvedbi digitalnega eura zasebnost, ki je primerljiva zasebnosti pri plačevanju z gotovino primerjana z dvigom gotovine na bankomatu, tj. likvidnostni prenosi bodo vidni, ne pa tudi transakcije. Uporabniki ne bodo anonimni, ko bodo vstopili v sistem digitalnega eura brez spletne povezave oz. ko bodo nakazali denar v denarnico digitalnega eura brez spletne povezave, bodo pa imeli polno zasebnost pri transakcijah digitalnega eura brez spletne povezave. Na enak način anonimnosti uporabniki ne bodo mogli pričakovati pri dvigu digitalnega eura iz denarnice digitalnega eura brez spletne povezave, kot tega ne morejo pričakovati pri dvigu gotovine na bankomatu. **A. Rijavec Uršej** je dodala, da se pri digitalnem evru, tako kot pri ostalih elektronskih načinih plačevanja, ne zasleduje popolne anonimnosti zaradi vidikov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

M. Pahor je glede varnostnega elementa (čip, ki bi bil uporabljen za plačila brez internetne povezave z digitalnim evrom) pojasnil, da ponudniki, ki se prijavljajo na javni razpis za digitalni evro brez spletne povezave, različno vidijo, kako ga izkoriščati oz. kako ga obiti, nekateri so prepričani v strojno opremo, drugi pa zatrjujejo, da lahko dosežeš enako varnost tudi s programskim varnostnim elementom.

A. Kurtevskega je zanimalo, ali ECB razmišlja, da bi povezali digitalni evro s shemo, ki temelji na takojšnjih plačilih, in bi shema takojšnjih plačil prevzela funkcijo digitalnega eura s spletno povezavo. **M. Pezdir** je odgovoril, da ECB vedno zasleduje pot, ki bi tudi poslovnim bankam poenostavila uvedbo digitalnega eura. Shema za digitalni evro bi do neke mere temeljila na shemi za takojšnja plačila. **A. Kurtevskega** je zanimalo, ali bo mogoče implementirati plačilno shemo takojšnjih plačil v denarnico digitalnega eura. **S. Anko** je odgovoril, da projekt Digitalni evro še ni tako daleč. **S. Zadavec Capriolo** je dodala, da bi bilo bolje, da bi se za plačevanje z digitalnim evrom uporabljala obstoječa infrastruktura takojšnjih plačil, tudi iz vidika uporabnika, ki ima na voljo pestro paleto izbir pri elektronskih načinih plačevanja.

T. Piškur je vprašala, ali želi Evrosistem uvesti dodatno plačilno shemo. Po njenem mnenju to ne bi bilo dobro iz vidika zadovoljstva končnih uporabnikov, zaradi že tako prevelikega števila različnih možnosti plačevanja. **A. Kurtevskega** je zanimalo, ali se bo shema za digitalni evro dotaknila tudi uporabniške izkušnje in notificirala minimalne standarde. **M. Pezdir** je za slednje potrdil, da bo.

Sklep 3: NSD za digitalni evro se je seznanil z napredkom projekta Digitalni evro.

4. Digitalni evro brez spletne povezave

M. Pezdir je predstavil napredek na digitalnem evru brez spletne povezave.

T. Piškur je vprašala, kako bi se končni uporabnik odločil, kdaj plačuje brez in kdaj s spletno povezavo, saj ima povprečen uporabnik skoraj vedno vzpostavljeno povezavo. **M. Pezdir** je pojasnil, da si lahko predstavljamo dva podračuna oz. denarnici digitalnega evra, kjer bi uporabniki sami odločali, s katero denarnico bodo plačali. **A. Rijavec Uršej** je dodala, da mora biti izbrana tehnična rešitev za končnega uporabnika enostavna za uporabo, saj je sicer uporabniki ne bodo izbrali.

S. Zadravec Capriolo je zanimalo, kako varnostni element uvrstiti v okvir geostrateške tehnološke neodvisnosti. **M. Pahor** je povedal, da je lahko SIM kartica tudi programska in del potencialnih dobaviteljev zagovarja to, da bi bili kar se da neodvisni od strojne opreme. Problem je, da Evropa nima lastnih pametnih telefonov.

Sklep 4: NSD za digitalni evro se je seznanil s tematiko digitalnega evra brez spletne povezave.

5. Tour de table

M. Pahorja je zanimal napredek na digitalni denarnici. **K. Valenčič** je pojasnila, da se pilotira nova faza digitalne denarnice. Pripravljajo se izvedbeni akti, v letu 2027 pa bi morale DČ vzpostaviti denarnico. **M. Pezdirja** je zanimalo, ali se v kontekstu digitalne denarnice govori tudi o digitalnem evru, saj v predlogu Uredbe o uvedbi digitalnega evra piše, da bi moral biti z njo interoperabilen. **K. Valenčič** je odgovorila, da delovne skupine ne posvečajo posebne pozornosti digitalnemu evru, saj se trenutno osredotočajo na druge vidike funkcionalnosti digitalne denarnice – ekosistem, identiteta, avtorizacija itd.

N. Prah je vprašala, ali se v okviru skupin še razpravlja o ureditvi gotovine kot zakonitega plačilnega sredstva (glede na to, da gre za zakonodajni paket, vezan na uvedbo digitalnega evra), saj imamo v Sloveniji v Državnem zboru v postopku pobudo do zapisa pravice do gotovine v Ustavo. **M. Pahor** je odgovoril, da ne in da ECB nasprotuje vpisu gotovine v ustavo, saj ocenjuje, da je uporaba gotovine že (in še bolj bo z novo EU zakonodajo) zaščiten. **A. Rijavec Uršej** je dodala, da je stvar uporabnika, kakšen način plačevanja bo izbral, pomembno je, da ima izbiro. **S. Anko** je poudaril, da je digitalni evro komplement gotovini.

N. Prah je omenila iniciativo MF-ja, ki ni neposredno povezana z digitalnim evrom, vendar je povezana z elektronskimi načini plačevanja. Razmišljajo o zakonski ureditvi, da se na vsakem prodajnem mestu poleg gotovine zahteva tudi sprejem ene izmed oblik elektronskih načinov plačevanja. Želijo si, da bi bila izhodišča za takšno zakonsko ureditev pripravljena do konca letošnjega leta. Z novim zakonom nikakor ne želijo izpodriniti/onemogočiti uporabo gotovine, ampak zgolj omogočiti tistim potrošnikom (ki jih je vedno več), ki v pretežni meri uporabljajo elektronske načine plačevanja, da jim je na prodajnih mestih to tudi omogočeno. Ne bodo spregledali malih trgovcev, ki jim lahko nekatere možnosti elektronskih plačil pomenijo nesorazmerno visoke stroške. **M. Pahor** je dodal, da obstajajo tudi cenovno ugodna elektronska plačila, ki ne zahtevajo posebne opreme. **N. Prah** se je strinjala in poudarila, da bodo tako pripravljene tudi zakonske zahteve, plačila se bodo lahko sprejemala prav tako preko npr. prek Flika oziroma drugih načinov takojšnjega plačevanja – alternativa gotovini niso le plačilne kartice.

A. Kurtevskega je zanimalo, ali bo izkušnja oz. naprava za plačevanje z digitalnim evrom prilagojena hendikepiranim uporabnikom. **M. Pezdir** je odgovoril, da bo plačevanje z digitalnim evrom prilagojeno hendikepiranim uporabnikom, npr. z možnostjo glasovnih ukazov.

D. Čerin je dodal, da bi lahko dostop do gotovine namesto bank zagotavljala prodajna mesta. **S. Anko** se je strinjal in dodal, da bi bila taka rešitev koristna za vse, trgovci bi se znebili presežne gotovine, potrošniki pa bi imeli dodatno možnost dostopa do nje.

6. Razno

Brez razprave.

7. Zaključek

/

Naslednja seja NSD digitalni evro bo predvidoma decembra 2024.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSD digitalni evro, september 2024.